

Rapport

Onderzoek naar houdingen t.o.v. ontkoppeling AOW

*I&O-peiling april 2022
In opdracht van FNV*

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2022/063

Datum

april 2022

Auteurs

Asher van der Schelde
Peter Kanne

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron (I&O Research/FNV) duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Helpt weet van ontkoppelingsvoornemen	4
2	Vier op vijf Nederlanders voor behoud koppeling	5
2.1	Iedere kiezersgroep voor koppeling	5
2.2	Jongeren zijn sceptischer	7
2.3	Informatie over kosten heeft geen effect op steun	5
2.4	Redenen voor behoud koppeling	8
2.5	Redenen voor ontkoppeling	9
3	Onderzoeksverantwoording	10

1 Kennis

1.1 Helft weet van ontkoppelingsvoornemen

Het regeerakkoord van kabinet Rutte IV bevatte onder andere het voornemen om de AOW los te koppelen van het minimumloon. Om de publieke opinie in Nederland te peilen ten aanzien van dit voornemen stelden we hier enkele vragen over.

Respondenten werd de volgende informatie laten zien over het plan van het kabinet:

“De AOW (de Algemene Ouderdomswet) is een volksverzekering voor mensen die de AOW-leeftijd hebben bereikt. Iedereen die in Nederland woont krijgt AOW vanaf een bepaalde leeftijd (op dit moment: 66 jaar en 7 maanden).

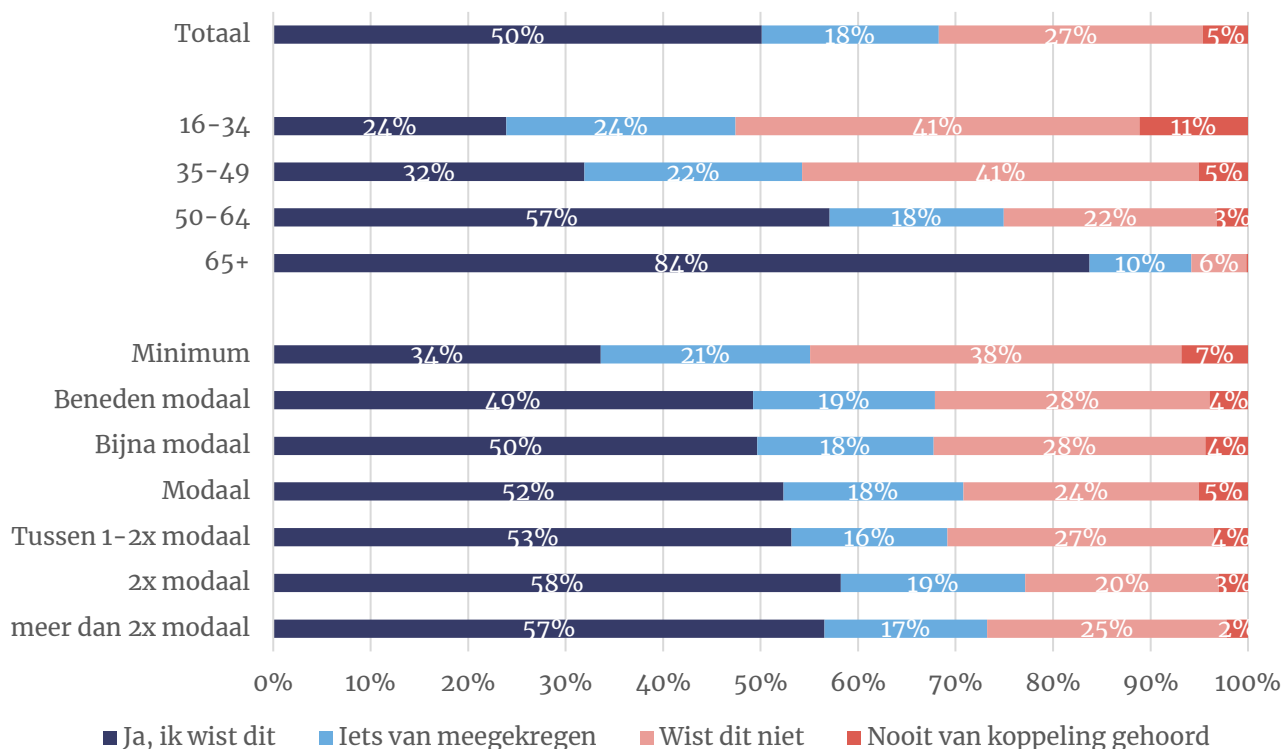
In Nederland is de hoogte van de AOW-uitkering gekoppeld aan het minimumloon. Als het minimumloon stijgt, dan stijgt de AOW mee. Dit heet de koppeling.

Op dit moment wil het kabinet het minimumloon extra verhogen met 7,5 procent zonder de AOW mee te laten stijgen. Het kabinet wil de koppeling dus loslaten.”

Als wij Nederlanders vragen of zij op de hoogte waren van dit voornemen bevestigde de helft dit. Nog eens 18 procent heeft er iets van meegekregen. De rest wist dit niet, of had überhaupt nooit van de koppeling gehoord.

Ouderen (84% wist dit) zijn een stuk beter op de hoogte dan jongeren (24%). Ook zien we dat mensen met hogere inkomens hier doorgaans meer van af weten.

Figuur 1: Was u hiervan op de hoogte? Basis: gehele steekproef (n=2.229).

2 Meningen

2.1 Vier op vijf Nederlanders voor behoud koppeling

Vier op vijf Nederlanders (82%) vinden dat de AOW moet meestijgen met het minimumloon. Tien procent vindt van niet, terwijl acht procent 'weet niet' invult.

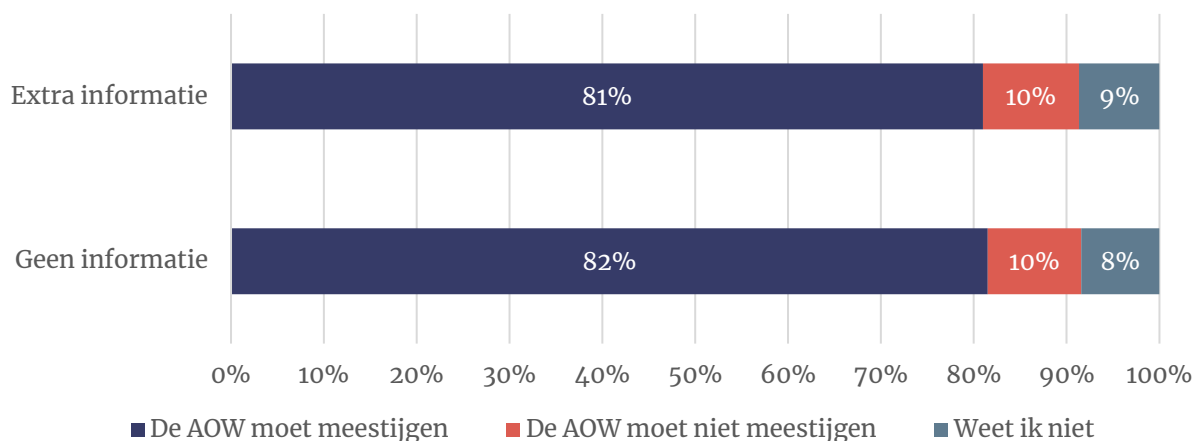
2.2 Experiment: informatie over kosten heeft geen effect op steun

Het laten meestijgen van de AOW met het minimumloon kost de Nederlandse overheid ongeveer twee miljard euro¹.

Deze zin met informatie voegden we toe aan de vraag of men vindt dat de AOW moet meestijgen met de extra minimumloonstijging of niet voor de helft van de respondenten (at random).

Tussen deze groep die deze informatie kreeg en de controlegroep (die niet te zien kreeg hoe veel dit kost) bestaat echter geen verschil qua houding.

Figuur 3: Wat vindt u, moet de AOW meestijgen met deze extra minimumloonstijging van 7,5 procent of niet?
Basis: gehele steekproef (n=2.229).

Aangezien het verschil tussen deze twee groepen te verwaarlozen is, hebben we beide substeekproeven weer samengevoegd tot één steekproef voor de volgende uitsplitsingen.

¹ Het kabinet wil de AOW niet mee laten groeien met de voorgenomen extra verhoging van het minimumloon omdat dat oplopend 2,4 tot 2,9 miljard euro per jaar zou kosten. We hebben er (in overleg met de FNV) voor gekozen om het in de tekst die de helft van de respondenten te zien krijgt te hebben over circa 2 miljard, aangezien er niet alleen kosten zijn, maar ook – door meer uitgaven – opbrengsten zijn voor de schatkist. <https://nos.nl/artikel/2417523-eerste-kamer-toch-koppeling-aow-met-minimumloon>

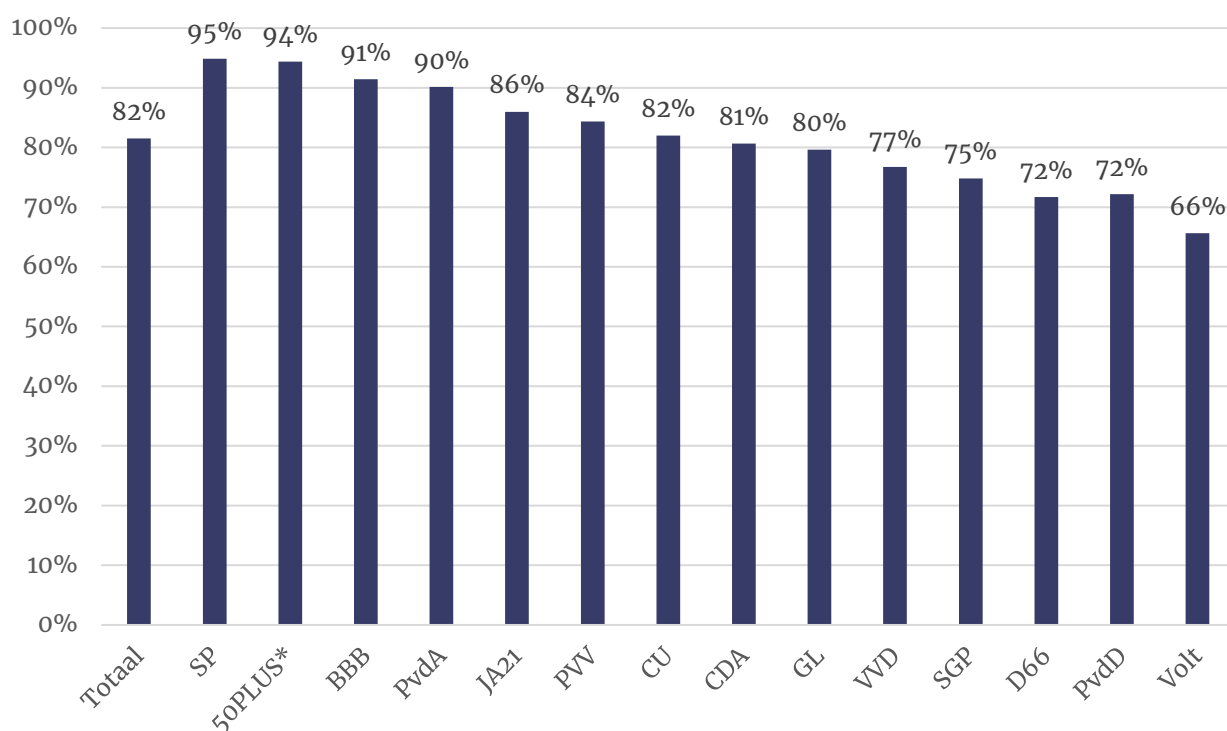
2.3 Iedere kiezersgroep voor koppeling

De verschillende kiezersgroepen zijn eensgezind over de kwestie. De meerderheid van iedere kiezersgroep is voor het behoud van de koppeling. Onder SP-, 50-Plus², BBB en PvdA-kiezers is de meeste steun: minstens negen op tien van deze kiezers zijn voor. De meeste scepsis bevindt zich bij het Volt-electoraat, maar ook zij zijn in ruime meerderheid voor de koppeling (66%).

Opvallend is dat steun voor de maatregel beperkt samenhangt met de politieke positionering van de partijen. De kiezers van SP en Partij voor de Dieren, beide uitgesproken linkse partijen, verschillen sterk in mate van steun. Datzelfde geldt voor rechtse partijen zoals BBB en SGP. Wel is het zo dat kiezers van liberale partijen (VVD, D66 en Volt) gemiddeld minder vaak dan gemiddeld voor het behoud van de koppeling zijn.

Figuur 2: Wat vindt u, moet de AOW meestijgen met deze extra minimumloonstijging van 7,5 procent of niet? (naar partijvoorkeur)

Percentage dat antwoordt "De AOW moet meestijgen met de extra minimumloonstijging". Andere antwoordopties: "De AOW moet niet meestijgen met de extra minimumloonstijging en "weet niet". Basis: gehele steekproef (n=2.229).

² Het percentage voor 50-Plus is indicatief vanwege het lage aantal waarnemingen (n=22). Ook het aantal waarnemingen voor de FvD is laag, uitkomst is dus ook indicatief, maar hier vindt 95% dat de AOW moet meestijgen met de extra minimumloonstijging.

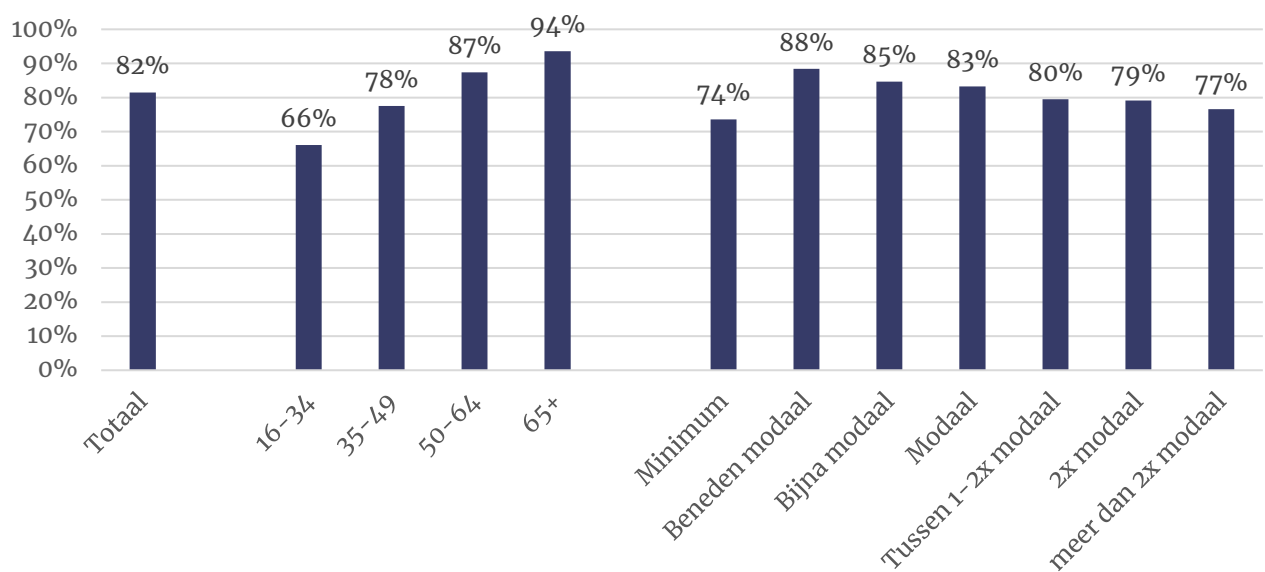
2.4 Deel jongeren is sceptischer

Ouderen (94%) zijn een stuk vaker voor het behoud van de koppeling dan jongeren (66%). Ook bestaat er een licht negatief verband tussen inkomen en steun voor behoud van de koppeling. Dat wil zeggen dat hogere inkomens doorgaans minder vaak voor zijn. Dit geldt echter niet voor

Nederlanders met een minimuminkomen. Van hen is slechts 74 procent voor. Dit komt deels doordat de categorieën “16 tot en met 34 jaar” en “minimuminkomen” sterk overlappen. Bijna de helft van de respondenten met een minimuminkomen behoort tot de jongste leeftijdsgroep, terwijl minder dan een op vijf van de gehele steekproef jonger dan 35 jaar is.

Figuur 3: Wat vindt u, moet de AOW meestijgen met deze extra minimumloonstijging van 7,5 procent of niet? (naar leeftijd en inkomensgroep)

% dat antwoordt “De AOW moet meestijgen met de extra minimumloonstijging”, andere antwoordopties: “De AOW moet niet meestijgen met de extra minimumloonstijging en “weet niet”. Basis: gehele steekproef (n=2.229).

2.5 Redenen voor behoud koppeling

Nederlanders die vinden dat de koppeling van de AOW aan het minimumloon moet worden behouden vroegen wij hun mening te beargumenteren. Een aantal argumentatielijnen komt daarbij naar voren:

Door de inflatie is stijging AOW nodig

“Alle uitgaven, bijvoorbeeld voedsel, wordt ook duurder, dan zal de aow ook moeten stijgen om dit te kunnen behappen.”

- VVD-kiezer

“Mijn partner krijgt aow. Met de hoge inflatie blijft er weinig over van de uitkering. En het is al geen vetpot.”

- CDA-kiezer

“Minimumloon garandeert een zekere koopkracht bij stijgende inflatie. Ouderen met AOW hebben ook last van inflatie, moeten dus ook gecompenseerd worden.”

- PvdA-kiezer

“Alle kosten stijgen en we hebben een hoge inflatie. Ook de mensen met een AOW hebben hiermee te maken. Dus deze moet zeker meegroeien met het minimumloon.”

- D66-kiezer

“Ook voor AOWers worden de dagelijkse behoeften duurder.”

- SP-kiezer

Ontkoppeling is oneerlijk

“Anders is het niet eerlijk.”

- VVD-kiezer

“Leven lang gewerkt en dan op je aow leeftijd minder krijgen dan minimumloon. Dit kan toch niet....het heet niet voor niets Minimum.”

- PVV-kiezer

“Er is destijds voor gestreden. Het is een verworven recht!”

- PvdA-kiezer

“Het is onterecht ouderen niet te laten delen.”

- D66-kiezer

“De mensen die recht hebben op AOW, met of zonder een klein pensioen, hebben het ook nodig.”

- PvdD-kiezer

AOW is al lang niet verhoogd

“AOW is al vele jaren niet verhoogd. Ook deze groep ervaart hogere prijzen, inflatie etc, net als minimumloners dat ervaren. Het lijkt er op alsof de regering de koppeling niet wil toestaan omdat ze het geld elders al besteed heeft.”

- PVV-kiezer

“We lopen al jaren achter met indexatie.”

- SP-kiezer

2.6 Redenen voor ontkoppeling

Ook Nederlanders die vinden dat de AOW niet hoeft mee te stijgen met het minimumloon vroegen wij hun mening te beargumenteren. Een aantal argumentatielijnen komt daarbij naar voren:

Oudere generatie heeft het financieel relatief goed

“Met oog op de enorme vergrijzing is dit niet meer te doen. Daarnaast is het bizar dat AOW gerechtigden, grotendeels gezinnen bestaande uit één of twee man, evenveel zouden moeten verdienen als mensen met een gezin, die ook nog eens een huis moeten kopen. Dat is een erg scheve verhouding.”

- D66-kiezer

“De generatie die nu aanspraak doet op de AOW-uitkering is ook de generatie die bijvoorbeeld met de prijzen van hun woning enorme overwaarde heeft kunnen realiseren.”

- VVD-kiezer

“AOW is voor velen al ruim voldoende. Het geld wat er mee bespaard wordt kan beter aan andere zaken besteedt worden.”

- GroenLinks-kiezer

Alleen mensen met kleine pensioenen compenseren

“De ouderen die alleen van de AOW (eventueel aangevuld met een klein pensioentje) zouden hierop recht moeten hebben. Voor degenen die een redelijk pensioen hebben (of vermogen) zou het wat mij betreft niet hoeven.”

- D66-kiezer

“Ik heb AOW en pensioen. Ik wil staatskas niet onnodig extra belasten. Voor mensen met alleen AOW zou iets extra's fijn zijn.”

- VVD-kiezer

Ontkoppeling is nodig vanwege vergrijzing

“Door het aantal groeiende ouderen is het voor de werkende bevolking moeilijk om het bij te houden.”

- VVD-kiezer

“Vergrijzing is een probleem, je kunt ook op andere manieren ouderen tegemoet komen.”

- CDA-kiezer

3 Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek – uitgevoerd in opdracht van FNV – vond plaats van vrijdag 8 tot maandagochtend 11 april 2022. In totaal werkten 2.292 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee. Het grootste deel van de steekproef (n=2.184) is afkomstig het I&O Research Panel, 108 respondenten deden mee via PanelClix. Dit zijn allen Nederlanders met een niet-westerse migratieachtergrond.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen – en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com – tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl